

APSTIPRINU:

Lauma Grafa
Labklājības ministrijas
Eiropas Atbalsta fonda vistrūcīgākajām personām
vadošās iestādes vadītāja

Datums: 06.06.2018.

GADA ĪSTENOŠANAS ZIŅOJUMS

par 2017. gadā īstenoto darbības programmu “Darbības
programma pārtikas un pamata materiālās palīdzības
sniegšanai vistrūcīgākajām personām
2014.-2020. gada plānošanas periodā”

Izstrādātājs:
Labklājības ministrijas
Eiropas Atbalsta fonda vistrūcīgākajām
personām vadošā iestāde

Rīga, 2018

I. KATRU GADU PIEPRASĀMIE DATI

1. GADA/NOSLĒGUMA ĪSTENOŠANAS ZIŅOJUMA IDENTIFIKĀCIJA

CCI	2014LV05FMOP001
Nosaukums	Darbības programma pārtikas un pamata materiālās palīdzības sniegšanai vistrūcīgākajām personām 2014.-2020. gada plānošanas periodā
Versija	2017_01
Atskaites gads	2017
Datums, kad notikusi ziņojuma saskaņošana ar Konsultatīvo darba grupu	05.06.2018.

2. ĪSTENOŠANAS PĀRSKATS

2.1. Informācija par programmas īstenošanas kopējiem rādītājiem attiecībā uz pilnībā vai daļēji pabeigtām darbībām

I. 2017.GADĀ NODROŠINĀTIE FONDA ATBALSTA VEIDI UN TO SAŅEMŠANAS NOSACĪJUMI

1. Atbalsta veidi

- 2017. gadā sniegts šāds Eiropas Atbalsta fonda vistrūcīgākajām personām (turpmāk – Fonds) atbalsts pārtikas un pamata materiālās nodrošinātības mazināšanai:
 - pārtika:
 - pārtikas preču komplekts individuālai izdarei bez vecuma ierobežojuma (komplekta vērtība 10.99 EUR);
 - pārtikas preču komplekti bērniem vecumā no 7 līdz 24 mēnešiem (3 veidu komplekti: 7 – 12 mēneši, 13 – 18 mēneši, 19 – 24 mēneši) (komplektu vērtība 41.38 EUR - 53.58 EUR);
 - gatavās maltītes un pārtikas preču komplekti zupas virtuvēm (komplekta vērtība 43.92 EUR).
 - pamata materiālā palīdzība:
 - higiēnas un saimniecības preču komplekti bērniem vecumā līdz 18 gadiem (komplekta vērtība 7.32 EUR);
 - higiēnas preču komplekti bērniem vecumā no 0 – 24 mēnešiem (4 veidu komplekti: 0 – 6 mēneši, 7 – 12 mēneši, 13 – 18 mēneši, 19 – 24 mēneši) (komplektu vērtība 20.04 EUR - 57.79 EUR);
 - individuālie mācību piederumi bērniem vecumā no 5 – 10 gadiem (komplekta vērtība 28.75 EUR);
 - individuālie mācību piederumi bērniem vecumā no 11 – 16 gadiem (komplekta vērtība 23.62 EUR).
 - papildpasākumi:
 - informatīvi pasākumi par papildu iespējām saņemt atbalstu ikdienas problēmu

risināšanai vai krīzes situācijās, par nodarbinātības iespējām, izglītības iespējām, sabiedrības veselības veicināšanu, sportu, brīvā laika pavadīšanu, par Eiropas Sociālā fonda vai citu ārvalstu finanšu instrumentu projektu ietvaros pieejamiem pakalpojumiem un citiem līdzīgiem pasākumiem;

- individuāls un grupu darbs ar personu vai personu grupām, nodrošinot starpinstitucionālu sadarbību, atsevišķu speciālistu profesionālās konsultācijas un atbalsta grupas vai pašpalīdzības grupas sociālo problēmu risināšanā;
- neformāli izglītojoši pasākumi praktisku sadzīves iemaņu attīstībai, tai skaitā ēst gatavošanā, veļas mazgāšanā, mājas uzkopšanā, mājsaimniecības budžeta plānošanā, bērnu audzināšanā un darba meklēšanā.

2. Izmaiņas atbalsta veidu nodrošināšanā

- 2017. gadā, balstoties uz 2016. gadā veiktās aptaujas rezultātiem un atbalsta saņēmēju apmierinātības rādītājiem (2016.gada aptaujā minēts, ka 96% atbalsta saņēmēji ir apmierināti ar pārtikas komplektu saturu pilnībā vai lielākoties, 92% - apmierināti ar higiēnas un saimniecības preču komplektu saturu pilnībā vai lielākoties), kā arī konsultācijām ar ekspertiem, netika mainīts saturs esošajiem pārtikas un higiēnas un saimniecības preču komplektiem.
- 2017.gadā tika pārtraukta kopš 2015.gada izsniegtā skolas somas un mācību piederumu komplekta izdare bērniem vecumā no 5 līdz 16 gadiem. Līdzšinējais komplekta veids aizstāts ar diviem jauniem komplektu veidiem:
 - komplekts atbilstoši sākumskolas vajadzībām vecumā no 5 – 10 gadiem, iekļaujot gan skolas somu, gan skolas piederumus;
 - komplekts atbilstoši pamatskolas vajadzībām vecumā no 11 – 16 gadiem, iekļaujot skolas piederumus.
- 2017.gadā tika uzsākta divu jaunu papildu komplektu veidu izdare, kuros atbilstoši vecuma grupai ir iekļautas šādas preces:
 - (1) pārtikas preču komplekti bērniem vecumā no 7 - 24 mēnešiem:
 - mākslīgie papildu ēdināšanas maisījumi – 350 - 700 g;
 - putras (putras sausais maisījums) - 1000 g;
 - sausiņi - 200 g – 400 g;
 - augļu biezeņi - 1140 g - 2660 g;
 - dārzeņu biezeņi - 1330 g;
 - dārzeņu biezeņi ar gaļu - 1330 g;
 - gaļas biezeņi - 375 g - 750 g.
 - (2) higiēnas komplekti bērniem vecumā no 0 - 24 mēnešiem:
 - Autiņbiksītes – 30 - 132 gab.
 - Krēms zīdaiņiem un maziem bērniem - 100ml, 1 gab.
 - Ziepes zīdaiņiem un maziem bērniem - 100gr, 1 gab.
 - Mitrās salvetes zīdaiņu un mazu bērnu ādas kopšanai, 80 gab.
 - Autiņi zīdaiņiem un maziem bērniem - 10 gab.
 - Zobu pasta maziem bērniem - 75ml, 1 gab.
 - Zobu suka maziem bērniem - 1 gab.
 - Matu šampūns zīdaiņiem un maziem bērniem - 200ml, 1 gab.

3. Nosacījumi Fonda atbalsta saņemšanai

- Līdzšinējie Fonda atbalsta nosacījumi pārtikas preču komplektu, higiēnas un saimniecības preču komplektu un individuālo mācību piederumu komplektu saņemšanai nav mainījušies.
- Jauno pārtikas preču komplektu un higiēnas preču komplektu bērniem, kā arī precizēto individuālo mācību piederumu komplektu saņemšanas prasības ir tādas pašas kā

attiecīgo līdzšinējo komplektu saņemšanai ar papildu nosacījumu – ja ģimenē, kas pretendē uz Fonda atbalsta saņemšanu, ir bērns attiecīgajā vecumā.

II. PĀRTIKAS UN PAMATA MATERIĀLĀS PALĪDZĪBAS NODROŠINĀŠANAS PASĀKUMI 2017. GADĀ

1. Vispārīgā informācija

- Pārtikas un pamata materiālās palīdzības komplektu uzglabāšanu un izdali, gatavo maltīšu izdali, kā arī papildpasākumu īstenošanu 2017. gadā nodrošināja 29 partnerorganizācijas (turpmāk – PO), t.sk. 13 pašvaldības un to iestādes, 13 biedrības un nodibinājumi un 3 reliģiskās organizācijas 30 līgumu ietvaros (2016.gadā ar vienu no PO (biedrība) noslēgts papildus līgums par atbalsta sniegšanu papildus teritorijās/izdales vietās).
- Kopumā visā Latvijas teritorijā 2017. gadā bija 474 pārtikas un pamata materiālās palīdzības izdales vietas un 16 zupas virtuves. Salīdzinot ar 2016.gadu, zupas virtuvju skaits nav mainījies, bet izdales vietu skaits samazinājies par 6 izdales vietām (2016.gadā – 480 izdales vietas), kas skaidrojams ar PO iekšējām administratīvām reorganizācijām, t.sk., mazs attiecīgās atbalsta teritorijās dzīvojošo personu skaits un attiecīgi potenciālo atbalsta saņēmēju skaits, kas nav savietojams ar nepieciešamajām administratīvajām darbībām atbalsta sniegšanai.
- Fonda pārtikas preču komplektēšanu un piegādi PO 2017. gadā nodrošināja AS “Dobeles Dzirnānieks” un SIA “Lat Eko Food”, higiēnas un saimniecības preču un higiēnas preču komplektēšanu un piegādi nodrošināja SIA “Sanitex”, bet individuālo mācību piederumu komplektēšanu un piegādi nodrošināja AS “Hermess”. Visi piegādātāji tika izraudzīti atbilstoši publiska iepirkuma normatīvajam regulējumam.
- 2017. gadā kopumā Fonda atbalsts nodrošināts 5 569 223 EUR apmērā, t.sk. pārtikas palīdzībai 4 407 316 EUR un pamata materiālajai palīdzībai 859 310 EUR.
- No Fonda darbības programmas īstenošanas uzsākšanas brīža līdz 2017.gada beigām Fonda atbalsts nodrošināts 12 495 092 EUR apmērā jeb 26 % no darbības programmas atbalsta kopējās finanšu apropriācijas.
- Eiropas Komisijai (turpmāk – EK) 2017. gadā deklarēti kopumā 5 572 251,88 EUR no kuriem EK ir atmaksājusi valsts budžetā 4 621 238,98 EUR (2016.gadā - 5 205 043,01 EUR, no kuriem atmaksāti valsts budžetā 3 981 208,30 EUR).
- Kopumā EK deklarēto izdevumu apjoms, salīdzinot ar 2016.gadu, ir pieaudzis par 6,6%. Izdevumu pieaugums radies sakarā ar to, ka 2017.gadā tika uzsākta divu jaunu veidu komplektu izdāle (t.sk., pārtikas preču komplekti bērniem vecumā no 7 līdz 24 mēnešiem un higiēnas preču komplekti bērniem vecumā no 0 – 24 mēnešiem), kā arī gandrīz divkārtējais maltīšu saņēmēju skaits (par trešdaļu pieaudzis izdalīto maltīšu skaits) un tika nomainīts līdzšinējais individuālo skolas piederumu komplekts no viena veida uz diviem veidiem, papildinot arī komplektu saturu.

2. Pārtikas atbalsta raksturojums

- Informācija par pārtikas preču komplektiem individuālai izdālei bez vecuma ierobežojuma:
 - 2017. gadā pārtikas preču komplektus individuālai izdālei bez vecuma ierobežojuma saņēmušas 60 482 personas (2016.gadā - 61 497 personas). Kopumā izdalīti 322 571 pārtikas preču komplekti (2016.gadā - 353 926 komplekti).
 - Salīdzinot ar 2016.gadu, Fonda atbalsta saņēmēju skaits samazinājies par 1,6%.
 - Fonda atbalsta saņēmēju skaits ir proporcionāls cilvēku, kam piešķirts trūcīgās personas statuss, skaitam. Pēdējos četros gados cilvēku ar trūcīgas personas statusu skaits Latvijā ir samazinājies: ja 2014. gada laikā trūcīgas personas statuss tika

piešķirts – 104 569 personām, t.sk. 36 078 bērniem, tad 2015. gadā – 82 361 personām, t.sk. 26 707 bērniem, 2016. gadā – 68 816 personām, t.sk. 20 851 bērniem un 2017. gadā – 62 260 personām, t.sk. 18 264 bērniem, kas attiecīgi ir par 9,5% un 12,4% mazāk nekā 2016. gadā.

- Trūcīgo personu skaita samazinājuma iemesli skaidrojami saistībā ar 2016. un 2017. gadā veiktajām izmaiņām nacionālajā likumdošanā, kas, piemēram, palielināja minimālās algas apmēru un ar iedzīvotāju ienākumu nodokli neapliekamo minimumu strādājošai personai un par tās apgādībā esošiem bērniem u.c. Šo izmaiņu rezultātā trūcīgo personu ienākumi bieži *nedaudz*, bet pārsniedz Ministru kabineta noteikto trūcīgas personas ienākumu līmeni, kas ir nemainīgs kopš 2010. gada (128,06 *euro*). Tāpat jāmin, ka trūcīgas personas ienākumu izmaiņas ietekmēja arī vispārējās ekonomiskās situācijas uzlabošanās, piemēram, nodarbinātības rādītāju pieaugums (īpaši jauniešu vidē) un pensiju indeksācija pensijas vecuma personām.
- 2017. gadā preču komplektus individuālai izdarei bez vecuma ierobežojuma saņēmuši 97,1% no visām personām, kurām 2017. gadā noteikts trūcīgas personas statuss.
- Salīdzinot ar darbības programmas īstenošanas uzsākšanu 2015. gadā, redzams, ka par 13,5% ir pieaudzis Fonda pārtikas preču komplektus individuālai izdarei bez vecuma ierobežojuma saņēmušo unikālo personu īpatsvars no visām personām, kurām noteikts trūcīgas personas statuss un kurām būtu tiesības saņemt attiecīgo atbalstu (2015.gadā – Fonda pārtikas preču komplektus saņēma 83,6% no visām trūcīgajām personām, 2016.gadā – 89,4%, 2017.gadā – 97,1%). Tas ļauj secināt, ka Fonda pirmajos trīs īstenošanas gados pieaugusi personu informētība par Fonda atbalstu un Fonda atbalsts sniegts gandrīz visām potenciālajām mērķa grupas personām, kurām ir tiesības saņemt Fonda atbalstu.
- Informācija par pārtikas preču komplektiem bērniem vecumā no 7 līdz 24 mēnešiem:
 - 2017. gadā 951 bērni vecumā no 7 līdz 24 mēnešiem saņēmuši papildus pārtikas preču komplektus. Kopumā izdalīti 5960 komplekti. 2017.gadā 1172 personām vecumā no 7 līdz 24 mēnešiem bija piešķirts trūcīgās personas statuss, 81,1% no tiem saņēmuši Fonda atbalstu.
 - Salīdzinot ar trūcīgo personu īpatsvaru, kas 2017.gadā saņēmušas pārtikas preču komplektus individuālai izdarei bez vecuma ierobežojuma (95,6% no visiem, kam piešķirts trūcīgā statuss), redzams, ka ģimeņu ar bērniem vecumā no 7 līdz 24 mēnešiem īpatsvars ir mazāks. Tas varētu būt skaidrojams ar to, ka šāds atbalsta veids ir vēl pagaidām jauns un nepieciešama papildus ģimeņu informēšana par jauno atbalsta veidu.
- Informācija par gatavajām maltītēm un pārtikas preču komplektiem zupas virtuvēm:
 - 2017. gadā 4482 personām nodrošinātas 307 170 gatavās maltītes zupas virtuvēs. Kopumā zupas virtuvēm piegādāti 4 492 pārtikas preču komplekti.
 - Salīdzinot ar 2016.gadu, izsniegto maltīšu skaits pieaudzis par trešdaļu (2016.gadā izsniegtas 204 900 maltītes), bet maltīšu saņēmēju skaits gandrīz divkāršojies (2016. gadā maltītes saņēmušas 2428 personas).
 - Minētie rādītāji daļēji skaidrojami ar to, ka joprojām personu skaits, kas valstī pakļautas nabadzības riskam, ir augsts. 2016. gadā nabadzības riskam pakļauti bija 425 tūkstoši jeb 22,1 % iedzīvotāju, kas salīdzinājumā ar 2015. gadu ir par 0,3 procentpunktiem vairāk nekā 2015. gadā (saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes datiem). Īpaši 2016. gadā ir palielinājies nabadzības riskam pakļauto iedzīvotāju īpatsvars vecuma grupā virs 65 gadiem (no 38,1 % 2015. gadā līdz 39,9 % 2016. gadā). Ļoti augsts nabadzības risks ir vientuļajiem senioriem – ja persona vecumā virs 65 gadiem dzīvo viena pati, šis rādītājs ir 72,8 %. Tādējādi, ņemot vērā, ka maltītes var saņemt jebkura persona, neatkarīgi no tās statusa, ir likumsakarīgi pa

pieaug arī personu skaits, kas vēlas saņemt maltītes. Būtiski maltīšu saņēmēju skaita palielinājumu ietekmējis arī fakts, ka 2016. gadā zupas virtuves darbību uzsāka pakāpeniski līdz 4.ceturksnim, tādējādi maltīšu saņēmēju statistika 2016.gadā nav par pilnu gadu. Savukārt 2017.gadā visas zupas virtuves pilnībā bija pieejamas maltīšu saņēmējiem.

- Raksturojot maltīšu saņēmēju ēšanas ieradumus, jāmin, ka 2017.gadā lielākā daļa - 49% saņemto gatavo maltīti ņem līdz un ēd citā vietā (2016.gadā – 62%), bet 41% ēd uz vietas maltītes izdales vietā (2016.gadā – 34%).
- Analizējot 2017.gadā kopējo unikālo personu skaitu, kas saņēmuši pārtikas atbalstu, t.i., gan pārtikas komplektus, gan gatavās maltītes, redzams, ka kopumā atbalstu saņēmušas 63 799 personas. Šāds skaits iegūts summējot unikālo pārtikas komplektu saņēmēju skaitu (2017.gadā - 60 482 personas) ar unikālo maltīšu saņēmēju skaitu (2017.gadā – 4482 personas), ņemot to personu īpatsvaru, kas atbilstoši ikgadējam Fonda atbalsta lietderības un efektivitātes novērtējumam, vienlaikus ir gan pārtikas komplektu un maltīšu saņēmēji (2017.gadā – 26% jeb 1165 personas). 2016.gada datu aprēķinam šāda pieeja nav izmantota sakarā ar to, ka 2016. gadā zupas virtuves darbību uzsāka pakāpeniski līdz 4.ceturksnim, tādējādi maltīšu saņēmēju statistika 2016.gadā nav par pilnu gadu.

3. Pamata materiālā palīdzība

- Informācija par higiēnas un saimniecības preču komplektiem bērniem vecumā līdz 18 gadiem
 - 2017. gadā higiēnas un saimniecības preču komplektus bērniem vecumā līdz 18 gadiem saņēmušas 18 196 personas (bērni līdz 18 gadiem) (2016.gadā – 20 419 personas). Kopumā izdalīti 49 493 higiēnas un saimniecības preču komplekti (2016.gadā – 55 130 komplekti). 2017.gadā 18 264 personām vecumā līdz 18 gadiem bija piešķirts trūcīgās personas statuss, 99,6% no tiem saņēmuši Fonda atbalstu.
 - Salīdzinot ar darbības programmas īstenošanas uzsākšanu 2015. gadā, redzams, ka par 3,6% ir pieaudzis Fonda higiēnas un saimniecības preču komplektus bērniem vecumā līdz 18 gadiem saņēmušo unikālo personu īpatsvars no visām personām, kurām noteikts trūcīgas personas statuss un kurām būtu tiesības saņemt attiecīgo atbalstu (2015.gadā – Fonda higiēnas un saimniecības preču komplektus saņēma 96%, 2016.gadā – 94,3%, 2017.gadā – 99,6%). Tas ļauj secināt, ka Fonda higiēnas un saimniecības preču komplektus saņem gandrīz visas potenciālās mērķa grupas personas, kurām ir tiesības saņemt šo Fonda atbalstu, ka tās ir pilnībā informētas par atbalsta nosacījumiem un ir arī apmierinātas ar komplektu saturu.
- Informācija par higiēnas preču komplektiem bērniem vecumā no 0 – 24 mēnešiem
 - 2017. gadā 1359 bērni vecumā no 0 līdz 24 mēnešiem saņēmuši papildus higiēnas preču komplektus. Kopumā izdalīti 4 461 komplekti. 2017.gadā 1565 personām vecumā no 0 līdz 24 mēnešiem bija piešķirts trūcīgās personas statuss, 86,8% no tiem saņēmuši Fonda atbalstu.
 - Salīdzinot ar trūcīgo personu īpatsvaru, kas 2017.gadā saņēmušas higiēnas un saimniecības preču komplektus bērniem vecumā līdz 18 gadiem (90,1%), redzams, ka ģimeņu ar bērniem vecumā no 0 līdz 24 mēnešiem īpatsvars ir mazāks. Tāpat kā pārtikas komplektu bērniem vecumā no 7 – 24 mēnešiem saņēmēju gadījumā, tas varētu būt skaidrojams ar to, ka šāds atbalsta veids ir vēl pagaidām jauns un nepieciešama papildus ģimeņu informēšana par jauno atbalsta veidu.
- Informācija par individuālajiem mācību piederumu komplektiem
 - 2017. gadā 10 233 bērni vecumā no 5 – 16 gadiem saņēmuši individuālo mācību piederumu komplektus (2016.gadā – 24 186 personas). Kopumā izdalīts 12 221

komplekts (2016.gadā – 24 186 gab.). Atzīmējam, ka 2017.gada dati par individuālajiem mācību piederumu komplektiem nav salīdzināmi ar 2016.gadu. Sakarā ar to, ka, uzsākot individuālo mācību piederumu komplektu izdali, 2015.gada individuālos mācību piederumu komplektus personas varēja saņemt līdz 2016. gada 10. jūnijam, 2016.gada kopējā izdalīto komplektu skaitā ietilpst gan 2016.gada komplekti, gan 2015.gada komplekti.

4. Papildpasākumi

- 2017. gadā īstenoti 1217 papildpasākumi, kuros piedalījās 7960 dalībnieki. (salīdzinoši 2016.gadā tika īstenoti 1873 pasākumi, kuros piedalījās 10 873 personas).
- Salīdzinot kopējo Fonda atbalsta saņēmēju iesaistes papildpasākumos intensitāti ar 2016. gadu, redzams, ka par 5% samazinājies gan komplektu saņēmēju, gan maltīšu saņēmēju skaits, kas iesaistījušies papildpasākumos (2016.gadā papildpasākumos iesaistījās 17% komplektu saņēmēju un 22% maltīšu saņēmēju, bet 2017.gadā papildpasākumos iesaistījušies 12% komplektu saņēmēju un 17% maltīšu saņēmēju).
- Minēto papildpasākumu un to dalībnieku skaita samazinājumu ietekmējuši šādi faktori:
 - kopējais trūcīgo personu skaits (kas attiecīgi ir arī potenciālie Fonda atbalsta saņēmēji) samazinājums valstī par 9,5%, salīdzinot ar 2016.gadu;
 - administratīvās pārmaiņas PO, kas nodrošina lielāko skaitu papildpasākumu Fondā kopumā (aptuveni 68% no izdales teritorijām visā Latvijā), kuru laikā administratīvo resursu trūkuma dēļ 24 teritorijās netika īstenoti papildpasākumi;
 - stingrākas papildpasākumu dokumentēšanas prasības (RI veikto auditu ieteikumi), kā rezultātā palielinājās administratīvais slogs PO, kas attiecīgi 2017.gadā pārskatos iekļāva tikai daļu no īstenotajiem papildpasākumiem.
 - Fonda atbalsta saņēmēju motivētības līmenis iesaistīties papildpasākumos ir nemainīgi zems. Fonda mērķa grupa ir visgrūtāk sociāli aktivizējama sakarā ar to, ka pārsvarā tās ir personas ar zemu izglītību, ilgstoši bezdarbnieki, bezpajumtnieki, arī personas, kuras nespēj pašas savu situāciju izmainīt – ģimenes ar maziem bērniem, personas ar invaliditāti, pensijas vecuma personas.
- Lielākais īstenoto papildpasākumu īpatsvars ir Latgalē un Kurzemē, attiecīgi 23 % un 22 % no 2017. gadā īstenoto papildpasākumu skaita (salīdzināmam - 2016. gadā lielākais papildpasākumu īpatsvars bija Rīgā (27% un Latgalē – 22%). Arī lielākais papildpasākumos iesaistīto personu skaita īpatsvars ir minētajos reģionos, Latgalē – 23 % un Kurzemē – 21 % no 2017. gadā papildpasākumos iesaistīto personu skaita (salīdzināmam, 2016. gadā lielākais papildpasākumu dalībnieku īpatsvars bija Latgalē – 30,3%).
- Raksturojot papildpasākumus un mērķa grupas pieprasījumu 2017.gadā, jāmin, ka lielākais skaits - 23% (1863 personas) no visiem papildpasākumu dalībniekiem iesaistījušies tieši veselības veicināšanas pasākumos (255 pasākumi). Šī tendence saglabājas nemainīgi kopš 2015.gada - arī iepriekšējos gados lielākais skaits no papildpasākumu dalībniekiem iesaistījušies tieši veselības veicināšanas pasākumos - 2015.gadā 25% (2381 personas) (185 pasākumi), 2016.gadā – 22% (2342 personas) (281 pasākums). 2017.gadā īstenoti tādi veselības veicināšanas pasākumi kā, piemēram: tautas medicīnas līdzekļi veselības uzlabošanai, veselīgs uzturs un dzīvesveids, bērnu aprūpe, atkarību profilakse, pirmās palīdzības sniegšanas iemaņas, rīcība ārkārtas situācijās, slimību profilakse, ieteikumi organisma attīrīšanai mājas apstākļos.
- Otra pieprasītāko papildpasākumu kopa 2017.gadā bija ēstgatavošanas prasmju attīstības papildpasākumi (334 pasākumi), kuros bija iesaistījušies 22% (1785 personas) no visiem papildpasākumu dalībniekiem. 2016.gadā šī bija trešā pieprasītākā papildpasākumu kopa – 18% (1985 personas) (289

pasākumi), 2015.gadā šī arī bija otra pieprasītākā papildpasākumu kopa – 20% (1967 personas) no visiem papildpasākumu dalībniekiem (162 pasākumi).

2017.gadā ēst gatavošanas prasmju attīstības ietvaros tika piedāvāts mācīties gatavot ēst, bieži izmantojot tieši pārtikas komplektos pieejamos produktus, tika arī sniegta informācija par uzturu, veselīgu dzīvesveidu.

- Trešā pieprasītākā papildpasākumu kopa 2017.gadā bija sadzīves prasmju pilnveides papildpasākumi (194 pasākumi), kuros iesaistījušies 18% (1432 personas) no visiem papildpasākumu dalībniekiem.

2016.gadā sadzīves prasmju pilnveides pasākumos (262 pasākumi) iesaistījās 20% (2189 personas) (otra pieprasītākā papildpasākumu kopa), bet 2015.gadā – 14% (1313 personas) (trešā pieprasītākā papildpasākumu kopa) no visiem papildpasākumu dalībniekiem (124 pasākumi).

2017.gadā sadzīves prasmju pilnveides papildpasākumi visbiežāk bija par šādām tēmām kā, piemēram:

- neformāli izglītojoši pasākumi praktisku sadzīves iemaņu apguvē, piemēram, higiēnas normu ievērošana ģimenē, mājas uzkopšanas vienkāršākie palīglīdzekļi, par mājokļa siltināšanu, cimdu un zeķu adīšanas prasmju apguve, otrreizējās pārstrādes darbnīca saimniecībā noderīgu lietu izgatavošanai, higiēnas un saimniecības līdzekļu pareiza pielietošana;
 - praktiskas nodarbības stādu audzēšanā, mazdārziņu iekopšanā, zaļumu audzēšanā uz palodzes, dekupāža;
 - radošās darbnīcas un grupu nodarbības, piemēram, rokdarbi, sveču, ziepju, telpu dekoru izgatavošana.
 - pasākumi par sportu un brīvā laika pavadīšanas iespējām, piemēram, veselīgas vingrošanas kompleksa apguve, sports kā aktīvs dzīvesveids, gadskārtu tradīciju apguve.
- No vismazāk pieprasītākajiem papildpasākumiem 2017.gadā bija atbalsta, pašpalīdzības grupas, kurās piedalījās 3% (237 personas) no visiem papildpasākumu dalībniekiem (kopumā nodrošinātas 24 grupas) un individuālās konsultācijas, kurās piedalījās 4% (313 personas) no visiem papildpasākumu dalībniekiem (kopumā nodrošinātas 104 konsultācijas).
Gan 2016.gadā, gan 2015.gadā atbalsta un pašpalīdzības grupas netika īstenotas vispār. 2016.gadā individuālajās konsultācijās (632 konsultācijas) piedalījās 11% (1173 personas), bet 2015.gadā - 13% (1212 personas) no visiem papildpasākumu dalībniekiem (169 konsultācijas).
2017.gadā individuālās konsultācijas notika par tādām tēmām kā, piemēram:
 - pasākumi, kuru ietvaros cilvēki saņēma jurista, psihoterapeita, psihologa konsultācijas;
 - konsultācijas par bērnu emocionālo audzināšanu;
 - konsultācijas par nodarbinātību, darba iespējām tuvāk dzīvesvietai, vietējo uzņēmēju darba piedāvājumiem, Nodarbinātības valsts aģentūras piedāvātajiem kursiem un lekcijām, CV sagatavošanu, brīvprātīgā darba iespējām;
 - atbalsta vai pašpalīdzības grupu pasākumi, piemēram, saskarsmes un pašaprūpes grūtības, sociālā izolētība;
 - konsultācijas par sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības saņemšanas iespējām, par palīdzības iespēju saņemšanu krīzes situācijā.
 - Īpaši jāmin, ka 2017.gadā īstenoti arī speciāli pasākumi ģimenēm ar bērniem – kopumā organizēti 34 pasākumi, kuros piedalījušās 323 personas. Papildpasākumi ģimenēm ar bērniem notikuši par tādām tēmām, kā: nodarbības "Gatavojam bērnus skolas gaitām", "Skolēnu vecumposmu un dzimumu īpatnības izziņas aktivitātes kontekstā", "Motivācijas nozīme personības attīstībā", „Bērna veselībai un

vecumposmam atbilstošs uzturs", radošas darbnīcas "Sveiksim Latviju dzimšanas dienā", "Ziemassvētkus gaidot" - ar piparkūku cepšanu, adventes vainagu gatavošanu, dāvanu maisiņu gatavošanu.

- Pārējie papildpasākumi, kuros iesaistījušies salīdzinoši neliels atbalsta saņēmēju loks, ir neformāli izglītojošie pasākumi vai lekcijas, piemēram, darba ņēmēja un darba devēja tiesiskajām attiecībām, budžeta plānošanu, par portāla www.latvija.lv izmantošanu; semināri – pirmspensijas vecuma personu tiesības, sociālā aprūpe mājās, u.c.

III. PLĀNOTIE PAPILDUS PĀRTIKAS UN PAMATA MATERIĀLĀS PALĪDZĪBAS NODROŠINĀŠANAS PASĀKUMI 2018. GADĀ

- Reaģējot uz straujo trūcīgo personu skaita samazinājumu valstī un attiecīgi arī potenciālo Fonda atbalsta saņēmēju skaita samazinājumu, Vadošā iestāde izstrādāja grozījumus MK noteikumos par "Darbības programmas "Pārtikas un pamata materiālās palīdzības sniegšana vistrūcīgākajām personām 2014.-2020. gada plānošanas periodā" īstenošanu, kā rezultātā MK apstiprināja no 2018. gada 1. aprīļa ne tikai trūcīgām personām (ar ienākumiem līdz 128,06 *euro*) un krīzes situācijā nonākušām personām, bet arī maznodrošinātām personām un ģimenēm ar ienākumiem līdz 188 *euro*, būs pieejami Fonda pārtikas, higiēnas, saimniecības preču un mācību piederumu komplekti. Tas ļaus atbalstīt lielāku skaitu ģimeņu ar zemiem ienākumiem. Tāpat kā līdz šim, pamats Eiropas Atbalsta fonda vistrūcīgākajām personām atbalsta saņemšanai būs pašvaldības sociālā dienesta izsniegta rakstiska izziņa. No 2018.gada 1. aprīļa maznodrošinātas personas vai ģimenes, kuru vidējie ienākumi mēnesī nepārsniedz 188 eiro, turpmāk saņems izziņas ar atzīmi, ka tās atbilst Fonda atbalsta saņemšanas nosacījumiem.
- Tajā pašā laikā MK noteikumu grozījumi paredz vienkāršot Fonda atbalsta komplektu izsniegšanas nosacījumus, svītrojot komplektu saņemšanas biežuma ierobežojumu. Paredzēts, ka turpmāk persona vai ģimene, attiecīgās sociālā dienesta izsniegtās izziņas derīguma termiņa laikā varēs saņemt atsevišķus komplektus vai visu pārtikas, higiēnas un saimniecības preču komplektu skaitu uzreiz, nevis vienu komplektu kalendārā mēneša laikā, kā tas bija noteikts iepriekš.
- Vienlaikus MK noteikumu grozījumos iekļauti ražošanas un kvalitātes kritēriji iebiezinātam pienam ar cukuru un rafinētai rapšu eļļai, ar kuriem iespējams dažādot un papildināt Fonda pārtikas palīdzības komplektu 2019. gadā.

IV. 2017. GADĀ VEIKTĀS FONDA ATBALSTA SAŅĒMĒJU APTAUJAS REZULTĀTI

- Fonda atbalsta saņēmēji 2017.gadā aptaujāti Līguma Nr. LM2016/24-1-13/61 par Eiropas Atbalsta fonda vistrūcīgākajām personām atbalsta lietderības un efektivitātes novērtējumu ietvaros, kas publiskā iepirkumu procedūru rezultātā 2016.gadā noslēgts ar SIA „Aptauju Centrs”.
- Aptaujāti 1440 respondenti, tai skaitā, 1135 pārtikas un pamata materiālās palīdzības unikālie saņēmēji un 304 gatavo maltīšu unikālie saņēmēji.
- 2017.gadā Fonda atbalsta saņēmēju aptauja ietvēra arī Fonda atbalsta saņēmēju strukturēto apsekojumu saskaņā ar Komisijas Īstenošanas regulu (ES) 2016/594 (2016. gada 18. aprīlis), ar ko izstrādā paraugu gala saņēmēju strukturētajam apsekojumam, ko veic, īstenojot darbības programmas pārtikas un/vai pamata materiālās palīdzības sniegšanai no Eiropas atbalsta fonda vistrūcīgākajām personām atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (ES) Nr. 223/2014. Strukturētā apsekojuma ziņojums iesniegts Eiropas Komisijā 26.03.2018. Ziņojums aptver tos pašus respondentus un tā rezultāti vienlaikus atspoguļoti 2017. gadā veiktās Fonda atbalsta saņēmēju aptaujas

rezultātos.

1. Sociāli demogrāfiskais profils un teritoriālais pārklājums

- Raksturojot Fonda atbalsta saņēmējus dzimumu griezumā, redzams, ka komplektu saņēmēju vidū 2017.gadā, līdzīgi, kā 2016.gadā, lielākā daļa ir sievietes (2017.gadā – 52,8%, 2016.gadā – 51,5%), bet maltīšu saņēmēju vidū lielākā daļa ir tieši vīrieši (2017.gadā – 66,6%, 2016.gadā – 61,5%).
- Fonda komplektu saņēmēju vidējais vecums 2017.gadā bija 38,5 gadi (2016.gadā – 37,1 gads), bet maltīšu saņēmēju vidējais vecums 2017.gadā bija 54,8% (2016.gadā – 52,9 gadi). Līdz ar to redzams, ka kopumā vidējā vecuma pieaugums novērojams gan maltīšu, gan komplektu saņēmēju vidū. Raksturojot atbalsta saņēmējus pēc vecuma, arī redzams, ka 2017.gadā, tāpat kā 2016.gadā, komplektu saņēmēju lielākā daļa ir personas 55 un vairāk gadu vecumā (2017.gadā – 30,2%, 2016.gadā – 28,5%) un vecumā no 35 – 54 gadi (2017.gadā – 30%, 2016.gadā – 29,5%), bet maltīšu saņēmēju vidū izteiktā pārsvarā ir personas vecumā no 55 un vairāk gadiem (2017.gadā - 57,4%, 2016.gadā – 55,6%).
- Līdz ar to, redzams, ka pastāv atšķirības starp komplektu saņēmējiem un maltīšu saņēmējiem – vidējais vecums maltīšu saņēmējiem ir par 15-16 gadiem augstāks¹, turklāt sieviešu īpatsvars par 13 % zemāks 2016. gadā, 2017. gadā īpatsvars pazeminās vēl ievērojamāk un ir par 19.4% zemāks (kas ir būtiski, ņemot vērā, ka sieviešu dzīves ilgums valstī ievērojami pārsniedz vīriešu dzīves ilgumu).
- Dzimumu proporcija starp vīriešiem un sievietēm maltīšu saņēmēju vidū ir 2:1, kamēr atbalsta komplektu saņēmēju vidū proporcijas ir līdzīgas. Tāpat maltīšu saņēmēju vidū ir mazāk bērnu, tomēr ir novērojamas situācijas, kad bērni bez pieaugušo līdzdalības ieradusies pēc gatavajām maltītēm, kas nebūtu iespējams atbalsta komplektu gadījumā. Maltītes biežāk saņem pensionāri un bezdarbnieki, turklāt abu grupu īpatsvaram, salīdzinot ar situāciju 2016. gadā, ir tendence pieaugt.
- Raksturojot atbalsta saņēmēju demogrāfiskos rādītājus, redzams, ka 2017.gadā lielākoties komplektu saņēmēji ir bijušas ģimenes bez bērniem – 68,5% (2016.gadā – 67,8%). 11% ģimenes ar vienu bērnu (2016.gadā – 11,4%), 8,6% ģimenes ar diviem bērniem (2016.gadā – 9,1%), 6,1% ģimenes ar četriem un vairāk bērniem (2016.gadā - 5,2%), 5,8% ģimenes ar trim bērniem (2016.gadā – 6,5%). 2,2% - viena vecāk ģimene ar bērniem (2016.gadā – 2,7%).
- Informāciju par atbalsta saņēmējiem pēc to nodarbošanās un sociālās piederības skat. 1.tabulā.

1.tabula. Atbalsta saņēmēji pēc to nodarbošanās (%) un to sociālās piederības (%)

Atbalsta saņēmēju kategorijas	Komplektu saņēmēji		Maltīšu saņēmēji	
	2016.g.	2017.g.	2016.g.	2017.g.
Strādā algotu darbu	7,9	10,1	2,5	4,3
Pieestrādā gadījuma darbos	5,6	4,0	5,5	5,9
Bērna kopšanas atvaļinājumā	1,5	2,3	0,4	0,1
Mājsaimnieki (-ces)	5,3	2,7	0,3	0,3
Bezdarbnieki (-ces)	30,3	28	35,4	42,7
Saņem pensiju (jebkuru)	23,2	26,3	44,6	39,4
Mācās, studē	21,3	19,2	8,5	8,3
Pirmskolas vecuma bērni	9,5	9,6	2,8	1,8

¹ jāņem vērā, ka 55,6 % no maltīšu saņēmējiem ir 55 gadus veci vai vecāki (turklāt 33 % ir 65 gadus veci un vecāki; 11 % - 75 gadus veci un vecāki; 2 % - 85 gadus veci vai vecāki).

No visiem				
- personas ar invaliditāti	14,8	15,5	21,5	13,8
-citas ES valsts pārstāvji	1,0	1,0	2,9	2,2
-romu tautības pārstāvji	2,7	3,9	5,8	7,1
-personas bez noteiktas dzīvesvietas	0,5	0,2	0,1	1,1

- Abām grupām kopumā raksturīgs tas, ka ievērojami plašāk nekā sabiedrībā kopumā pārstāvēti bērni un vecākie cilvēki, kamēr aktīvā nodarbinātības vecuma personu ir maz ne tikai starp komplektu saņēmējiem, bet arī starp maltīšu saņēmējiem (te gan jāņem vērā, ka 57% no viņiem ir vismaz 55 gadus veci). Tas saistāms ar ekonomiskās situācijas valstī uzlabošanos, īpaši, minimālās algas paaugstinājumu, nodarbinātības pieaugumu, t.sk. jauniešu un pirmspensijas vecuma iedzīvotāju vidū, kā arī ar ģimeni un bērniem saistīto pabalstu un ar iedzīvotāju ienākumu nodokli neapliekamā minimuma palielināšanās strādājošai personai un par apgādībā esošām personām.
- Saskaņā ar 2017. gadā apkopotajiem datiem, Latgales reģionā izdalīti 36 % pārtikas un 34 % higiēnas un saimniecības preču un 31 % mācību piederumu komplektu, Pierīgas reģionā 10 % pārtikas un 12 % higiēnas un saimniecības preču un 11 % mācību piederumu komplektu, bet pārējos statistiskajos reģionos īpatsvars ir savstarpēji ļoti līdzīgs 12-15 % robežās. Šī tendence pilnībā sakrīt ar 2016. gadā konstatēto. Arī komplektu zīdaiņiem un maziem bērniem līdz 2 gadu vecumam izdalei, kas uzsākta 2017. gadā, saglabājas līdzīgas tendences - Latgales reģionā izdalīti 30 - 32% komplektu, pārējos reģionos komplektu izdales īpatsvars 13 - 17% robežās. Atbalsta sadalījums proporcionāls trūcīgo iedzīvotāju īpatsvaram reģionos, piemēram, Latgales reģionā 2017. gadā dzīvoja apmēram 33 % no trūcīgas personas statusu ieguvušajiem iedzīvotājiem, Pierīgas statistiskajā reģionā - 11%.

2. Atbalsta saņemšanas iespēju izvērtējums

- Pārliciecināši izplatītākais kanāls informācijas nodošanai par atbalsta iespējām ir caur pašvaldību sociālajiem dienestiem – uz to norāda 95% komplektu saņēmēju (2016.gadā – 92%), kā arī 40% maltīšu saņēmēju (2016.gadā – 40%). Tas tiešā veidā izriet no nosacījumiem, kas izvirzīti atbalsta komplektu saņēmējiem – pašvaldības izsniedz izziņas par trūcīgā statusu, vienlaikus nodrošinot arī informāciju par iespējamajām palīdzības iespējām (turklāt jāņem vērā, ka daļā pašvaldību tieši pašvaldību institūcijas arī nodrošina palīdzības komplektu izdali).
- Tomēr populārs informācijas kanāls ir arī – mutiski no draugiem, radiem, kaimiņiem – 2017.gadā uz to norādījuši 14% komplektu saņēmēji (2016.gadā – 14%) un 64% maltīšu saņēmēji (2016.gadā - 62%).
- Internets kā informācijas iegūšanas kanāls par atbalstu norādīts tikai atsevišķos gadījumos, lai arī gan 2016.gadā, gan 2017.gadā 60% atbalsta komplektu saņēmēju saka, ka ģimenē ir vismaz kāds, kam tas ir pieejams un kas ar to prot rīkoties.
- Lai nokļūtu līdz atbalsta komplektu saņemšanas vietai, vidēji to saņēmējiem nākas mērot 3,5 kilometrus, kas ir mazāk, nekā tika minēts 2016.gadā – 4 kilometri. Nosauktie attālumi praksē ir ļoti dažādi – 21% gadījumu attālums ir mazāks par kilometru, 18% gadījumu – ap kilometru, tomēr ir arī otra galējība – 19% dzīvo tālāk par 5 kilometriem no komplektu izdales vietām (tomēr tieši šeit vērojama dinamika – 2016.gadā tie bija 25%). Maltīšu saņēmēji no to izdales vietām dzīvo šķietami tuvāk – vidējais attālums, kas tiek nosaukts, ir 3,2 kilometri, kas gan ir vairāk nekā 2016.gadā aprēķinātie 2,6 kilometri.
- Līdz komplektu un maltīšu izdales vietām to apmeklētāji visbiežāk dodas kājām (komplektu saņēmēji 2017.gadā – 52%, 2016.gadā – 49%, maltīšu saņēmēji 2017.gadā –

60%, 2016.gadā – 64%) vai ar sabiedrisko transportu (komplektu saņēmēji 2017.gadā – 23%, 2016.gadā – 22%, maltīšu saņēmēji 2017.gadā – 36%, 2016.gadā – 24%), tomēr atbalsta komplektu saņēmēju nosaukto atbilžu loks ir diversificētāks, kas saistāms gan ar plašākām izvēles iespējām (savs auto, velosipēds, kas lielai daļai maltīšu saņēmēju nebūs pieejams), gan uz mazāk urbānu vidi, kur jāpārvar lielāki attālumi.

- Papildus Fonda atbalsta saņemšanai, atbalsta saņēmēji ir minējuši, ka tie dažāda veida palīdzību saņem arī no citiem pakalpojumu sniedzējiem. Tostarp, lielākā daļa Fonda atbalsta komplektu saņēmēji norādījuši, ka papildus saņem arī pabalstus vai pakalpojumus no pašvaldības (2017.gadā - 42%, 2016.gadā – 28%) un apģērbu (2017.gadā - 14%, 2016.gadā – 12%). Savukārt Fonda maltīšu saņēmēji norādījuši, ka lielākā daļa no tiem saņem papildus vēl maltītes, starp kurām var arī nav Fonda finansētās maltītes (2017.gadā - 35%, 2016.gadā – 24%) un pārtikas pakas, starp kurām arī ir Fonda finansētās pārtikas pakas (2017.gadā – 26%, 2017.gadā – 19%), kas vēlreiz norāda, ka šai mērķa grupai, kas ir pakļauta vislielākajai nabadzībai, pārtikas atbalsts ir visnozīmīgākais šī brīža situācijā.

3. Atbalsta efektivitātes pašvērtējums

- Tiem pētījuma dalībniekiem, kuri saņēma komplektus, tika vaicāts pašvērtējums komplekta ietekmei uz viņu ģimenes situāciju – respektīvi, vai komplektu saņemšana situāciju ir ietekmējusi. Absolūtais vairums komplektu saņēmēju (2017.gadā - 86%), atbildējuši, ka tas situāciju ir ietekmējis, turklāt ir šim rādītājam ir tendence pieaugt kopš 2016.gada (82%). Raksturīgi, ka biežāk uz to, ka palīdzība ietekmējusi ģimenes situāciju, norādījuši cilvēki ar bērniem (te jāņem vērā, ka bērni patērē mazāk pārtikas, bet saņem tikpat lielu komplektu kā pieaugušie, tādējādi pie lielāka bērnu skaita saņemtais palīdzības apjoms ģimenē noteikti ir jūtamāks), lauku iedzīvotāji, strādājošie (īpaši salīdzinot ar pensionāriem), personas, kam trūcīgas personas izziņa izsniegta ilgākam laikam.
- Tiem, kas norādīja, ka komplektu saņemšana ietekmējusi viņu ģimenes situāciju, papildus tika vaicāts, kādām vajadzībām viņi galvenokārt tērējuši ietaupīto naudu. Dominējošas atbildes šajā jautājumā attiecas uz pārtiku (2017.gadā – 84%, 2016.gadā – 78%), komunālajiem maksājumiem (2017.gadā – 50%, 2016.gadā – 52%), kā arī apģērbiem (2017.gadā – 41%, 2016.gadā – 43%). Taču, ja vērojama dinamika, redzams, ka pieaugums īpatsvarā ir šādās kategorijās:
 - pārtika (atbilde ir tipiskāka lielajām ģimenēm ar lielāku bērnu skaitu) (2017.gadā – 84%, 2016.gadā – 78%, 2015.gadā – 77%);
 - medicīna (atbilde ir tipiskāka pensionāriem) (2017.gadā – 28%, 2016.gadā – 26%, 2015.gadā – 25%);
 - bērnu skolas pasākumi vai ārpuskolas nodarbības (2017.gadā – 16%, 2016.gadā – 11%, 2015.gadā – 9%).
- Jāmin, ka pieaudzis to personu īpatsvars, kas norādījušas, ka papildus pirkušas gaļu, dārzeņus, piena produktus, olas, eļļu, sviestu, augļus, ogas. Respektīvi, Fonda atbalsts nodrošina iespēju ikdienā izmantot pamatvajadzībām paredzēto ēdienu, bet par ietaupītajiem līdzekļiem personas var iegādāties produktus, kas sekmē pilnvērtīga uztura pieejamības iespējas.
- Savukārt kritums novērojams apģērba un apavu iegādē (2017.gadā – 41%, 2016.gadā – 43%, 2015.gadā – 52%). Pēdējo iespējams skaidrot ar to, ka komplektu saņēmēji biežāk norāda uz apģērbiem bezmaksas saņemšanu palīdzības veidā.
- Kopumā var runāt par mērķa grupas materiālās situācijas uzlabojumu ne tikai tāpēc, ka parādījusies iespēja papildus iegādāties pārtiku, bet arī atbildes „parādu nomaksai” īpatsvars turpina kristies (2017.gadā – 5%, 2016.gadā – 6%, 2015.gadā – 14%).
- Absolūtais vairums atbalsta saņēmēju uz jautājumu par to, vai saskārušies ar kādām

grūtībām atbalsta saņemšanas procesā, nepārprotami atbild ar „nē” – 2017.gadā tā sacījuši 89% komplektu saņēmēju un 94% maltīšu saņēmēju. Tas ir ļoti līdzīgi kā 2016.gadā, kad šādi atbildēja attiecīgi 87% un 98%.

- Atšķirības starp abām kategorijām saistāmas ar to, ka komplektu saņemšanai ir noteiktas prasības (nepieciešamība pēc pašvaldības sociālā dienesta izsniegtas rakstiskas izziņas), kamēr maltīšu saņemšanai tādas nav. Tiem, kas uz grūtībām norādīja, tika lūgts precizēt, kādas tās bijušas: visbiežāk tika minēts - bija nepieciešams iegūt dokumentus, kas dod tiesības saņemt atbalstu (2017.gadā – 4%, 2016.gadā – 8%), psiholoģiskas grūtības (komplektu saņēmēji 2017. un 2016.gadā – 2%, maltīšu saņēmēji 2017.gadā – 2% un 2016.gadā – 1%), tālu jābrauc līdz atbalsta vietai (komplektu saņēmēji 2017. gadā – 1% un 2016.gadā – 2%).

4. Aptaujas rezultāti par pārtikas preču komplektiem

- Absolūtajā vairumā gadījumu (98%) komplekta saturs, kā norāda atbalsta saņēmēji, ticis izmantots savām vajadzībām pilnībā vai daļēji (2016.gadā – 96%). Tādu, kas norādītu, ka nav izmantojuši savām vajadzībām būtisku daļu komplekta satura, ir ļoti maz – ap 1%. Redzams, ka saglabājas 2015. un 2016.gadā novērotā pozitīvā tendence par pārtikas komplekta satura un apjoma atbilstību komplektu saņēmēju vajadzībām.
- Vērtējot pārtikas komplektu bērniem vecumā no 7 – 24 mēnešiem izmantošanu, 90% gadījumos komplekta saturs, kā norāda atbalsta saņēmēji, ticis izmantots savām vajadzībām pilnībā vai lielākā daļa, bet 10% (jeb 8 cilvēki) no komplektu saņēmējiem norāda uz to, ka mazuļa vajadzībām nav izmantota būtiska daļa komplekta satura, kā galveno iemeslu minot faktu, ka bērnam negaršoja kāds no biezeņiem. Tas skaidrojams ar faktu, ka komplektu saņēmējiem nav prasmju, zināšanu vai finanšu, lai kompleksos iekļautos biezeņus papildinātu ar citiem pārtikas produktiem un garšvielām, kā to rekomendē ražotājs. Lai situāciju uzlabotu, PO papildpasākumu ietvaros sniedz papildus informāciju par šajos kompleksos iekļauto pārtikas produktu izmantošanas iespējām.
- Iemesli, kāpēc pārtikas komplektu saturs nav ticis izmantots savām vajadzībām visbiežāk ir – nelieto uzturā konkrētus produktus (2017.gadā – 15%, 2016.gadā – 20%), ir iebildumi pret kvalitāti (2017.gadā – 13%, 2016.gadā – 7%), kā arī norādes, ka kāds produkts negaršo (2017.gadā – 5%, 2016.gadā – 1%). Ievērojami pieaudzis to cilvēku īpatsvars, kas saka, ka viņus neapmierina kāda produkta kvalitāte. Pieaudzis arī „negaršo konkrēti produkti” īpatsvars, tomēr tas drīzāk ir formulējuma jautājums, jo paralēli samazinājies „nelieto uzturā konkrētus produktus” īpatsvars.
- Komplektu izmantošanas laiks (64% pārtikas komplektu un 53% pārtikas komplektu bērniem vecumā no 7 – 24 mēnešiem saņēmēju norādījuši, ka produkti pietiek apmēram mēnesim). Pārtikas komplektu izmantošanas laiks, salīdzinot ar 2015.gadu (53%) un 2016.gadu (58%), ir pieaudzis. Iespējams, tas saistāms ar konstatēto tendenci, ka paralēli tiek vairāk produktu pirkti papildus par ietaupīto naudu. Tomēr tāpat kā iepriekšējā gadā raksturīgi, ka uz komplektu satura ātrāku izlietošanu biežāk norādīts ģimenēs, kurās ir vairāk pieaugušo un vīriešu, jo šajos gadījumos objektīvi nepieciešams lielāks pārtikas daudzums. Bērnu (7 – 24 mēneši) pārtika atsevišķos gadījumos tiek iztērēta straujāk – 11% saņēmēju norāda, ka tās pieticis tikai nedēļai. Tomēr tā kā pārtikas komplektu uzdevums nav pilnībā nodrošināt atbalsta saņēmējus ar pārtiku, tad komplektu lielums un izsniegšanas biežums kopumā vērtējams kā adekvāts. Turklāt izmantošanas laiks kopumā pieaudzis.

5. Aptaujas rezultāti par higiēnas un saimniecības preču komplektiem

- Higiēnas un saimniecības preču komplekti jau kopš 2015.gada nemainīgi absolūtajā vairumā situāciju izmantoti pilnībā – 92% (2016.gadā – 92%, 2015.gadā – 89%), 8% izmantoja lielāko daļu (2016.gadā – 8%, 2015.gadā – 6%). Līdzīga situācija ir arī ar

higiēnas preču bērniem vecumā no 0 – 24 mēnešiem) izlietojumu – 95% saka, ka tas izmantots pilnībā, 4% - izmantoja lielāko daļu. Šāda situācija kopumā liecina par sniegtā atbalsta un Fonda organizēto pasākumu efektivitāti.

- Higiēnas un saimniecības preču komplektā iekļauto preču ģimenēm parasti pietiek 1-2 mēnešiem (pietiek 1 mēnesim – 2017.gadā – 30%, 2016.gadā – 40%, 2015.gadā – 49%, 2 mēnešiem – 2017.gadā - 47%, 2016.gadā – 35%, 2015. gadā – 24%), turklāt izmantošanas ilgumam ir tendence pieaugt, kas arī visdrīzāk liecina, ka palīdzības saņēmēju vajadzības ir apmierinātas lielākā mērā.
- Gandrīz puse (49%) aptaujāto higiēnas preču komplektu bērniem vecumā no 0 – 24 mēnešiem saņēmēji minējuši, ka komplekta satura viņiem pietiek aptuveni mēnesim, 29% - apmēram 2 mēnešiem.

6. Aptaujas rezultāti par individuālo mācību piederumu komplektiem

- Līdzīgi kā tas ir ar higiēnas un saimniecības preču komplektiem arī mācību piederumu komplekti absolūtajā vairumā situāciju izmantoti pilnībā – tā bijis 96% atbalsta saņēmēju (2016.gadā – 91%).
- Starp piederumiem, kas visbiežāk netika izmantoti, ir – burtnīcas, nošu burtnīcas – 65% (2016.gadā – 80%) un klades – 35% (2016.gadā – 21%). Un visos gadījumos runa ir par vienu un to pašu cēloni – komplekta saturs neatbilst klasei, kuru bērns apmeklē.
- Ievērojamai daļai atbalsta saņēmēju ar saņemtajiem individuālajiem mācību piederumu komplektiem pieticis visam mācību gadam – šādu atbildi snieguši 38% (2016.gadā – 40%), savukārt vēl 40% norāda, ka pieticis pusgadam (2016.gadā – 37%).

7. Aptaujas rezultāti par zupas virtuvēm, saņemtajām gatavajām maltītēm

- Biežāk maltītes izdales vietās vienīgi saņem, nevis patērē, lai arī 2017.gada situācija par to liecina mazākā mērā nekā 2016.gadā konstatētā (2017.gadā 49% ņem maltīti lūdz un ēd citā vietā, 2016.gadā – 62%). Protams, lielā mērā atbilde uz šo jautājumu ir atkarīga nevis no maltītes saņēmējiem, bet gan izdalītājiem, tas ir, vai viņi nodrošina iespēju ēst uz vietas.
- Zupas virtuves biežāk tiek apmeklētas gada aukstajā sezonā (2017.gadā – 39% katru dienu (2016.gadā – 31%), 20% 4 – 5 dienas nedēļā (2016.gadā – 13%), 23% 2-3 reizes nedēļā (2016.gadā – 33%)), tomēr to personu īpatsvars, kas izdales vietas apmeklē katru dienu vai 4-5 reizes nedēļā, ir visnotaļ stabils visu gadu.
- Zupas virtuves visbiežāk apmeklē vīrieši, krievvalodīgās personas, bērni (vai arī viņi saņem vecāku atnestās maltītes), personas bez ienākumiem, pilsētu (izņemot Rīgu) iedzīvotāji. Šādas tendences uzskatāmas par objektīvām, jo atkārtojas gan 2016., gan 2017.gada pētījumā. 2017.gadā biežāk apmeklējušas arī aptaujātās personas darbaspējas vecumā.
- Gatavās maltītes kvalitāte tās saņēmējus parasti apmierina – ar „jā” uz jautājumu par apmierinātību atbildējuši 82% (2016.gadā – 81%), bet ar „drīzāk jā” vēl 14% (2016.gadā – 11%) - šie rādītāji ir visai līdzīgi tiem, kas saņemti gadu iepriekš, tiesa, neapmierināto īpatsvars 2017.gadā ir mazāks – sarucis no 8% līdz 3%.

8. Aptaujas rezultāti par papildpasākumiem

- Uz līdzdalību papildpasākumos aptaujas ietvaros norāda ap 12% (2016.gadā – 17%) komplektu saņēmēju un ap 17% (2016.gadā – 22%) maltīšu saņēmēju.
- Papildpasākumu dalībnieku profils, salīdzinot to, kāds tika konstatēts 2016.gadā, mainījies ļoti būtiski. Vienīgie akcenti, kas sakrīt, ir tie, ka piedalījušies gados jaunāki cilvēki, pilsētnieki un bērnu vecāki. Citas pazīmes dažādos gados pat var nonākt pretrunā – piemēram, 2016.gadā tika konstatēts, ka dalībnieku vidū ir vairāk latviešu,

kamēr 2017.gadā – krievu.

- Ja analizējam, kādos tieši papildpasākumos pētījuma dalībnieki piedalījušies, tad redzam, ka visbiežāk nosaukti padomi un praktiska apmācība saistībā ar pārtiku. Tiesa abas kategorijas 2017.gadā nosauktas ievērojami retāk nekā 2016.gadā – vēl lielāks kritums ir tikai individuālajām konsultācijām, kuras 2016.gadā bija starp izplatītākajiem papildpasākumiem. Papildpasākumi kopumā tikai daļēji saistīti ar pārējo Fonda atbalstu – drīzāk papildpasākumi ir vērsti uz to sniedzošo organizāciju iespējām, pieejamiem resursiem.
- Papildpasākumos iegūtās prasmes kopumā tiek vērtētas kā ļoti noderīgas – šādu atbildi izvēlējušies 66% komplektu saņēmēju un 81% maltīšu saņēmēju (pēdējo gadījumā tas ir ievērojami vairāk nekā gadu iepriekš – attiecīgi 65% un 68%). Vēl 14% komplektu saņēmēju (2016.gadā – 27%) un 11% maltīšu saņēmēju (2016.gadā – 18%) tās atzinuši par daļēji noderīgām. Šādā situācijā to personu loks, kas sniegušas paskaidrojumus, kāpēc prasmes nebija „ļoti noderīgas” ir tik šaurs, ka statistiski analizēt ir problemātiski.
- Visbiežāk mazāka apmierinātība ar pasākumiem saistās ar to, ka tajos sniegtā informācija bijusi iepriekš zināma (tieši uz to visbiežāk norāda gan komplektu, gan maltīšu saņēmēji) vai arī sarežģīta un nesaprotama. Salīdzinot situāciju ar 2016.gadu, ka 2017.gadā ievērojami sarukušas atbildes „informācija bija pārāk teorētiska, bez praktiska pielietojuma” īpatsvars.

V. 2017. GADĀ VEIKTĀS FONDA PARTNERORGANIZĀCIJU APTAUJAS REZULTĀTI

- Sadarbības iestāde (turpmāk – SI) 2018. gadā veica PO aptauju par PO ikdienas darbībām saistībā ar atbalsta komplektu pieņemšanu un izdali, atskaišu iesniegšanu, sadarbību ar SIF, kā arī papildpasākumu nodrošināšanu 2017. gadā. Anketas aizpildīja 46% no izdales vietu darbiniekiem un brīvprātīgiem, 35% no PO pārstāvjiem un 19% no zupas virtuves darbiniekiem un brīvprātīgiem. Būtiskākie aptaujas secinājumi:
 - piegāžu prognožu/plānu un pārskatu iesniegšanas procedūra ir samērīga un atbalstāma un tajā nav nepieciešami būtiski uzlabojumi;
 - sadarbība ar atbalsta komplektu piegādātājiem ir uzlabojusies, tomēr ir konstatētas vēl atsevišķas problēmas un nepieciešami uzlabojumi, piemēram, informēt izdales vietas par pēc iespējas precīzu piegādes laiku iepriekšējā dienā;
 - informācijas apmaiņa ar SI par atkāpēm piegādēs pamatā tiek nodrošināta, tomēr būtu ieteicams uzlabot informācijas apmaiņas operativitāti;
 - atbalsta komplektu izsniegšanas uzskaites kārtība ir nepieciešama un atbilstoša;
 - attiecībā uz komplektu bērniem līdz 2 gadu vecumam izdales nodrošināšanu pamatā nav problēmu un apgrūtinājumu komplektu izdalē, tomēr atsevišķos gadījumos minēts, ka ir samērā sarežģīti prognozēt precīzu nepieciešamo komplektu skaitu, kā arī īss realizācijas termiņš pārtikas komplektiem²;
 - PO noskaidro klientu vēlmes un vajadzības par papildpasākumiem pie komplektu izdales vai veic aptaujas, vai nepieciešamības gadījumā organizētas atsevišķas tikšanās;
 - pamatā klienti par papildpasākumiem tiek informēti, izvietojot informāciju izdales vietās un informējot arī mutiski pie komplektu izdales;
 - PO domā par klientu motivēšanu, lai iesaistītu papildpasākumos, piemēram, pasākumus organizē klientam visizdevīgākajā laikā un vietā, piedāvā iespēju saņemt individuālas konsultācijas, piedāvā iespēju papildpasākumā veidoto,

² Šobrīd jau komplektā ir nomainīts produkts – sausiņi ar garāku derīguma termiņu, kas attiecīgi pagarinājis komplekta derīguma termiņu kopumā.

sagatavoto izmantot klienta vajadzībām uz vietas vai līdzņemšanai, piemēram, sagatavoto maltīti, izveidotos materiālus vai paraugus u.c., piedāvāta kafija, tēja un/vai uzkodas u.c.

- PO papildpasākumu organizēšanai pārsvarā izmanto Fonda finansējumu un brīvprātīgo darbu, nedaudz arī NVO finansējumu un pašvaldību finansējumu;
- Saistībā ar administratīvo slogu papildpasākumu nodrošināšanas procesā, pārsvarā PO ar vidēju administratīvu slogu saskaras, sagatavojot papildpasākumu norisi pamatojošus dokumentus un atskaites un informāciju SIF par papildpasākumiem. Savukārt speciālistu piesaiste un telpu nodrošināšana nerada administratīvo slogu.

VII. INFORMĀCIJA PAR DARBĪBAS PROGRAMMAS ĪSTENOŠANAS PROCESĀ KONSTATĒTAJĀM PROBLĒMĀM UN IDENTIFICĒTAJĪEM RISKIEM, TO RISINĀJUMIEM

- Fonda īstenošanas noteikumi un SI līgums ar PO paredz noteiktu atbalsta komplektu piegāžu plānošanas procedūru, t.i., PO ir pienākums iesniegt piegāžu plānu 12 mēnešiem, veicot grozījumus nepieciešamības gadījumā katru mēnesi. 2017.gadā tika konstatēta PO gada sākumā iesniegto prognožu neatbilstība faktiski atbalstīto personu skaitam gada ietvaros. Šāda situācija radusies sakarā ar straujo mērķa grupas personu skaita samazinājumu, ko PO iepriekš netika paredzējušas pietiekamā apjomā. PO gada ietvaros precizēja iesniegtos piegāžu plānus, arī SI turpināja saņemto piegāžu plānu pārvērtēšanu, ņemot PO pārskatos sniegto informāciju par atbalsta komplektu pārpalikumiem, katras PO vidējo mēnesī un ceturksnī izdalīto komplektu skaitu, kā arī Labklājības ministrijas sniegto statistisko informāciju par personu skaitu, kam piešķirts trūcīgas personas statuss katrā mēnesī. Rezultātā šobrīd būtisks komplektu atlikumu risks vairs nav liels.
- 2017.gadā, salīdzinot ar 2015. gadu, redzams, ka par 16% samazinājies unikālo Fonda atbalsta saņēmēju skaits, kas tieši izriet no personu, kam piešķirts trūcīgas personas statuss, skaita straujās samazināšanās. Vienlaikus nabadzības rādītāji valstī saglabās nemainīgi augsti, atsevišķām grupām ievērojami paaugstinoties nabadzības rādītājam. Tādējādi identificējams arī Fonda finanšu līdzekļu apguves risks. Lai palielinātu turpmāk atbalstāmo personu skaitu, 2017. gadā tika uzsāktas sarunas ar Latvijas Pašvaldību savienību par iespējām palielināt Fonda atbalsta saņēmēju skaitu. Rezultātā Vadošā iestāde veica grozījumus MK noteikumos par "Darbības programmas "Pārtikas un pamata materiālās palīdzības sniegšana vistrūcīgākajām personām 2014.-2020. gada plānošanas periodā" īstenošanu, kā rezultātā no 2018. gada 1. aprīļa ne tikai trūcīgām personām (ar ienākumiem līdz 128,06 *euro*) un krīzes situācijā nonākušām personām, bet arī maznodrošinātām personām un ģimenēm ar ienākumiem līdz 188 *euro*, būs pieejami Fonda pārtikas, higiēnas, saimniecības preču un mācību piederumu komplekti. Tas ļaus atbalstīt lielāku skaitu ģimeņu ar zemiem ienākumiem.
- 2017.gadā īstenoti par 35% mazāk papildpasākumi kā 2016. gadā un par 26,8% mazāk ir papildpasākumu dalībnieku. Prognozējams, ka no 2018.gada papildpasākumu un to dalībnieku skaits pieaugs, ņemot vērā Fonda atbalsta saņēmēju loka paplašināšanos, kā arī lielākās PO iekšējās reorganizācijas noslēgšanos.

2.2. Informācija un novērtējums par darbībām attiecībā uz principiem, kas noteikti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 223/2014 par Eiropas Atbalsta fondu vistrūcīgākajām personām 5. panta 6. un 11. punktā un, ja attiecināms, arī 13. punktā.

Īstenojot darbības programmu, ir nodrošinātas darbības attiecībā uz principiem, kas noteikti Regulas 5. panta 6., 11. un 13. punktā, tajā skaitā:

1) nolūkā nepieļaut dubultu finansēšanu (5. panta 6. punkts) nacionālajos normatīvajos aktos noteikts, ka:

- izmaksas, kas vienlaikus tiek segtas no diviem vai vairākiem publiskā finansējuma avotiem, tai skaitā Eiropas Sociālā fonda un citas ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļiem, ir neatbilstošas un netiek segtas no Fonda līdzekļiem;
- PO atlases pretendents iesniegumā apliecina, ka tas nepieprasīs Fonda finansējumu par tādu atbalstāmo darbību īstenošanu, kas tiek finansētas no citiem publiskā finansējuma avotiem;
- PO, kas ir pašvaldība vai pašvaldības iestāde, nesaņem Fonda finansējumu par tādu papildpasākumu īstenošanu, kas tai jānodrošina atbilstoši valsts shēmai.

Lai novērstu dubulto finansēšanu 2017. gadā papildus veiktas tādas darbības kā:

- nodrošināta informācijas apmaiņa ar ES fondu sadarbības iestādi (Centrālo un finanšu līgumu aģentūru), veicot tehniskās palīdzības maksājuma pieprasījumu pārbaudi;
- uz Fonda izmaksas pamatojošiem dokumentiem ir atsauces uz Fondu, kā arī iespēju robežās tiek izvietotas Fonda un Eiropas Savienības atpazīstamības zīmes;
- noslēgtajos līgumos / vienošanās ar PO ir iekļauts nosacījums par atbalstāmo darbību dubultās finansēšanas nepieļaušanu, kā arī pienākums PO nodrošināt atbilstošus pierādījumus par dubultās finansēšanas neesamību;
- PO iesniedzamajos pārskatos par darbībām ir iekļauts apliecinājums par to, ka dubultās finansēšanas risks ir novērsts un atbalsta ietvaros veiktās darbības nav finansētas no citiem publiskā finansējuma līdzekļiem, tajā skaitā Eiropas Savienības un citas ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļiem, kā arī valsts un pašvaldības līdzekļiem;
- Fonda vadībā iesaistītās institūcijas administratīvajās un pārbaudēs darbību īstenošanas vietās gūst pārliecību par Fonda darbību nepārklāšanos ar citu publiskā finansējuma avotu, tai skaitā ar Eiropas Sociālā fonda un citu ārvalstu finansējuma līdzekļu finansētajām darbībām.
 - 2017. gadā VI veica šādas administratīvās pārbaudes attiecībā uz atbalsta saņēmēju maksājumu pieprasījumiem, kuru ietvaros pārbaudīta visu horizontālo principu, t.sk. arī dubultās finansēšanas nepieļaušanas principa ievērošana nodrošināta pārbaude - četriem finansējuma saņēmēja maksājumu pieprasījumiem, trijiem sadarbības iestādes maksājumu pieprasījumiem par partnerorganizāciju darbībām, četriem sadarbības iestādes, trijiem revīzijas iestādes un četriem Labklājības ministrijas maksājumu pieprasījumiem par Fonda tehniskās palīdzības izmaksām;
 - 2017. gadā ir veiktas šādas pārbaudes darbību īstenošanas vietās: 1 SI pārbaude pie finansējuma saņēmēja, 25 SI pārbaudes pie atbalstāmo darbību īstenošanai PO un 2 SI atbalsta komplektu izdales nosacījumu ievērošanas - dokumentācijas pārbaudes par 3 PO izdales vietām, kā arī 3 VI pārbaudes pie atbalstāmo darbību īstenošanai PO.
- Fonda vadībā un īstenošanā iesaistītās institūcijas nodrošina darbību izmaksu atsevišķu uzskaiti un veic pamatojošos dokumentos atzīmi par Fonda atbalstu.

2) nolūkā veicināt sieviešu un vīriešu līdztiesību un dzimumu perspektīvas integrēšanu un diskriminācijas nepieļaušanu (5. panta 11. punkts), veiktas šādas aktivitātes:

- nacionālajos normatīvajos aktos ir noteikts, ka:
 - atbalstu saņem persona, kurai ir pašvaldības sociālā dienesta izsniegta izziņa par atbilstību trūcīgas personas statusam vai izziņa, kas apliecina personas nonākšanu ārkārtas vai krīzes situācijā. Trūcīgas personas izziņas izsniegšanas kritērijs ir personas ienākumu un materiālā stāvokļa novērtējums, izziņas par ārkārtas vai krīzes situāciju izsniegšanas kritērijs ir situācijas izvērtējums. Visos gadījumos nodrošināta diskriminācijas nepieļaušana;
 - PO atlases pretendents iesniegumā apliecina, ka tas pārtikas un pamata materiālo palīdzības preču izdalīšanā un papildpasākumu īstenošanā veicinās vienlīdzīgu iespēju ievērošanu neatkarīgi no dzimuma, rases vai etniskās izcelsmes, reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas;
 - PO var pēc personas ierosinājuma nodrošināt pārtikas un pamata materiālās palīdzības komplektu izsniegšanu un papildpasākumus arī tās dzīvesvietā;
 - PO izvērtē personas vajadzības un piedāvā iespējas brīvprātīgi piedalīties papildpasākumos.
- izstrādātās vadlīnijas skaidro katru horizontālo principu un iesaka pasākumus to ievērošanai darbības programmas darbībās. Vadlīnijas nosaka, ka darbību ietvaros nodrošināmi šādi

horizontālie principi: dzimumu līdztiesība, diskriminācijas aizliegums un vides pieejamība, atklāta dalībnieku atlase, vides aizsardzība un pārtikas preču drošums, sabiedrības veselība, partnerība, ieinteresēto pušu iesaiste, administratīvā sloga mazināšana atbalsta saņēmējiem.

Attiecībā uz dzimumu līdztiesību vadlīnijās ietverts jēdzienu skaidrojums un sniegti:

- ieteikumi dzimumu līdztiesības principa ievērošanai ieteikumi dzimumu līdztiesības principa ievērošanai pārtikas un pamata materiālās palīdzības iegādes un transportēšanas procesā (piemēram, nodrošināt, ka komplektos skolas somas un citi mācību piederumi netiek ievietoti krāsās, formās un ar zīmējumiem, kas veicina stereotipiskus priekšstatus par meitenēm un zēniem u.c.),
- ieteikumi dzimumu līdztiesības principa ievērošanai pārtikas un pamata materiālās palīdzības izdalīšanas vistrūcīgākajām personām un papildpasākumu īstenošanas procesā (piemēram, plānojot papildpasākumu aktivitātes, apzināt un analizēt mērķa grupu raksturojošos statistikas datus un citu informāciju par problēmām un vajadzībām no dzimuma perspektīvas, īpaši pievēršot uzmanību būtiskām atšķirībām, kas var liecināt par dzimuma diskrimināciju vai arī var palīdzēt noteikt atbilstošus specifiskus pasākumus attiecīgā dzimuma līdztiesības veicināšanai vai dzimumstereotipu mazināšanai u.c.);
- ieteikumi dzimumu līdztiesības principa ievērošanai tehniskās palīdzības īstenošanas procesā (piemēram, nodrošināt un popularizēt darba un ģimenes dzīves saskaņošanas pasākumus – summārs darba laiks, attālināts darbs, nepilns darba laiks u.c.);
- Tāpat arī attiecībā uz diskriminācijas aizliegumu, vadlīnijās ietverts jēdzienu skaidrojums un sniegti ieteikumi diskriminācijas aizlieguma principa ievērošanai Fonda darbību ietvaros paredzētajās aktivitātēs (piemēram, apliecināt nediskriminācijas praksi rakstveidā, attiecinot to uz dzimumu, rasi vai etnisko izcelsmi, reliģisko, politisko vai citu pārliecību, invaliditāti, vecumu, seksuālo orientāciju vai citiem apstākļiem. Nediskriminācijas prakses apliecinājums iekļaujams gan dažāda veida līgumos, gan atlases prasībās, gan atskaišu dokumentos par īstenotajām darbībām, tai skaitā PO pārskatos, Fonda vadībā iesaistīto iestāžu maksājumu pieprasījumos u.c.).
- Starp sadarbības iestādi un PO noslēgti līgumi, kuros iekļautas šādas prasības:
 - nodrošināt horizontālo principu ievērošanu atbilstoši vadlīnijām un atspoguļot to pārskatā par Atbalstāmo darbību īstenošanu;
 - uzkrāt datus par personu skaitu pa vecumiem, dzimumiem un, ja persona piekrīt šādus datus sniegt, arī pēc piederības kādai no šādām grupām – migrants, minoritāte, persona ar invaliditāti, bezpajumtnieks.
- Visos Fonda vadības un īstenošanas posmos paredzēta horizontālo principu ievērošanas uzraudzība.
- 2017. gadā PO norādīja, ka īstenoti dažādi horizontālo principu ieviešanas pasākumi Fonda atbalsta sniegšanas vietās, tai skaitā:
 - lai nodrošinātu **dzimumu līdztiesības principa** ievērošanu, nodrošināti šādi pasākumi: mērķa grupas problēmu izpēte no dzimumu perspektīvas Fonda atbalsta plānošanas stadijā; komplektu izdale un papildpasākumi īstenoti dažādos laikos, piemēram, pēc individuāla pieraksta, saskaņoti ar autobusu grafikiem, piegādājot uz mājām, ārpus darba laika; papildpasākumu tēmas pielāgotas abu dzimumu personām; kamēr vecāki saņem pakas vai piedalās pasākumos, tika pieaicināti brīvprātīgie darbinieki, kas nodrošināja bērnu pieskatīšanu; papildpasākumi tika īstenoti arī tā, lai tajos varētu piedalīties gan vecāki, gan bērni; mērķa grupa tiek uzskaitīta dzimumu griezumā; organizēti semināri par bērnu kopšanas atvaļinājumu abu dzimumu personām.
 - lai nodrošinātu **diskriminācijas aizlieguma principa** ievērošanu, nodrošināti šādi pasākumi: katrs Fonda atbalsta sniegšanā iesaistītais darbinieks un brīvprātīgais ir parakstījis apliecinājumu par nediskrimināciju; organizētas individuālas pārrunas ar mērķa grupu un īstenoti papildpasākumi par diskriminācijas aizlieguma principa ievērošanu ikdienā un darba tirgū.
 - lai nodrošinātu **vides pieejamības principa** ievērošanu, nodrošināti šādi pasākumi: nodrošināta telpu vides pieejamība, piemēram, uzbrauktuves, WC pielāgotas personām ratiņkrēsliem, norādes zīmes skaidri redzamas; nepieciešamības gadījumā, tiek nodrošināta atbalsta persona, kas palīdz mērķa grupas personai pārvietoties vai nogādāt komplektus līdz transportam; ja mērķa grupas persona nevar nokļūt uz izdales vietu, PO nogādā komplektus

tai uz mājām; izdales vietās priekšroka saņemt komplektus bez rindas tiek dota personām ar pārvietošanās grūtībām, māmiņām ar maziem bērniem un senioriem; izdales vietas atrodas tuvu sabiedriskā transporta pieturām vai pagastu centros.

- lai nodrošinātu **sabiedrības veselības principa** ievērošanu, nodrošināti šādi pasākumi: organizēti papildpasākumi par veselīgu dzīvesveidu, par brīvā laika pavadīšanas iespējām, par toleranci un agresijas mazināšanu, par atkarībām, par iespējām iesaistīties veselības veicināšanas pasākumos, par personīgo higiēnu, par pirmo palīdzību, palīdzību krīzes situācijā, slimību profilaksi, dzīves ilguma pagarināšanu, garīgās veselības veicināšanu; papildpasākumos tiek praktiski mācīti vingrinājumi stājas saglabāšanai un ķermeņa veselībai; gatavā maltīte tiek pagatavota pēc veselīga uztura pamatprincipiem.
- lai nodrošinātu **vides aizsardzības un pārtikas preču drošuma principa** ievērošanu, nodrošināti šādi pasākumi: komplektu izdale, uzglabāšana un gatavo maltīšu nodrošināšana notiek vietās, kas iekļautas Pārtikas un veterinārā dienesta uzraudzībai pakļauto Uzņēmumu reģistrā un nodrošināta higiēnas prasību ievērošana; tiek izstrādāts komplektu piegādes grafiks, lai mazinātu ceļa infrastruktūras noslodzi, izvairītos no ilgstošas pārtikas uzglabāšanas un produktu termiņa izbeigšanās; notiek saziņa ar pašvaldības sociālo dienestu, lai piegādātu maksimāli mērķa grupas skaitam atbilstošu un precīzu komplektu daudzumu; tiek organizēti pasākumi un izstrādāti izdales materiāli par ēdienu gatavošanu, ievērojot principu, lai ir lēti pagatavojami un izmantojami komplektos iekļautie pārtikas produkti; tiek organizēti papildpasākumi par sadzīves atkritumu mazināšanu, par pārtikas atkritumu, piemēram, iepakojuma, otrreizēju izmantošanu, pārtikas drošu uzglabāšanu, ģimenes budžeta plānošanu; lai izvairītos no pārtikas produktu pārpalikumiem, tiek nodrošināta komplektu pārdale starp PO; gadījumos, kad persona atdod kādu no komplektā iekļautajiem produktiem atpakaļ PO (brīvprātīgi, subjektīvu vai objektīvu apsvērumu dēļ), PO saņemtos produktus nodod zupas virtuvēm.
- Arī Fonda vadībā iesaistītās institūcijas nodrošinājušas, ka tehniskās palīdzības darbībās ievēroti horizontālie principi, tai skaitā:
 - dzimumu līdztiesība un diskriminācijas aizliegums: nodrošināta iespēja noteikt individuālu darba laiku;
 - vides pieejamība: ratiņkrēsla pacēlāja pieejamības nodrošināšana;
 - atklāta dalībnieku atlase: pretendentu brīvas konkurences nodrošināšana iepirkumos, organizāciju brīva konkurence atklātajos PO atlases konkursos;
 - vides aizsardzība: iespējas nodot papīru otrreizējai pārstrādei nodrošināšana, izdruku skaita ierobežošana, papīra (tajā skaitā otrreizēji pārstrādātā papīra) atkārtota izmantošana piezīmju veikšanai;
 - sabiedrības veselība: veselības apdrošināšanas polišu nodrošināšana darbiniekiem;
 - partnerība, ieinteresēto pušu iesaiste: informācijas apmaiņa ar sabiedrības pārstāvjiem semināros, prezentācijās un darba grupās;
 - administratīvā sloga mazināšana atbalsta saņēmējiem: dokumentu aprites un sarakstes elektroniskā veidā veicināšana.

3) nolūkā nodrošināt pārtikas un pamata materiālās palīdzības preču izvēli pēc vistrucīgāko personu vajadzībām (5. panta 13. punkts), izstrādājot nacionālos normatīvos aktus, veiktas šādas aktivitātes:

- viedokļu apzināšana par pārtikas un pamata materiālās palīdzības satura un kvalitātes prasībām un mērķa grupas vajadzībām;
- nodrošinātas konsultācijas ar PVD, Patērētāju tiesību aizsardzības centru un Veselības inspekciju kā valstī noteiktām uzraudzības funkciju veicošām institūcijām par preču kvalitātes un drošuma nosacījumiem;
- pārtikas palīdzībai noteiktā finansējuma apjoma, kas ik gadu pieejami Fonda īstenošanai, ietvaros izraudzīti produkti, ievērojot katra produkta uzturvērtību un piemērotību izdalīšanai, derīguma termiņu, kā arī apstākli, ka to uzglabāšanai nav nepieciešams speciāls temperatūras režīms;
- salīdzinot izdarei paredzētā pārtikas komplekta un personas dienas uztura enerģētiskās vērtības, veikts pārtikas atbalsta intensitātes izvērtējums. Secināts, ka pārtikas atbalsts konkrētā periodā ir 20% - 30% apmērā no nepieciešamās dienas uztura enerģētiskās vērtības, kas

vienlaikus mazinātu nenodrošinātību ar pārtiku, sniedzot daļēju atbalstu atsevišķu pārtikas produktu komplektu vai gatavu maltīšu veidā, un motivētu personu palielināt savus ienākumus, nepieļaujot atkarību no Fonda atbalsta;

- paredzēts, ka reizi gadā pēc situācijas izvērtējuma var tikt iniciēta sākotnējo pārtikas preču aizstāšana ar citām enerģētiski līdzvērtīgām pārtikas precēm. Atsevišķu preču aizstāšana ar citām līdzvērtīgām paredzēta arī pamata materiālajā palīdzībā.

2.3.Kopējie rādītāji

2.3.1. Resursu rādītāji

Indikatora Nr.	Indikators (indikatora nosaukums)	Mērvienība	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Kumulatīvā vērtība
(1)	To atbilstīgo publisko izdevumu kopsumma, kas apstiprināti dokumentos, kuros izklāstīti darbību atbalsta nosacījumi	EUR	6492096	6621938	6754377	6889465	7027253	7167799	7311154	0.00	0.00	0.00	48 264 082
(2)	To attiecināmo publisko izdevumu kopsumma, kas radusies atbalsta saņēmējiem un samaksāta darbību īstenošanas gaitā	EUR	78863.99	3087601.06	4 751 085.75	5 569 223	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	13 486 773.80
(2a)	to attiecināmo publisko izdevumu kopsumma, kas radusies atbalsta saņēmējiem un samaksāti tādu darbību īstenošanas gaitā, kas saistītas ar pārtikas atbalsta sniegšanu, ja attiecināms	EUR	0.00	2501289.27	3 750 754.20	4407316	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	10 659 359.47
(2b)	to attiecināmo publisko izdevumu kopsumma, kas radusies atbalsta	EUR	0.00	274231.36	701 106.16	859310	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1 834 647.52

	saņēmējiem un samaksāti tādu darbību īstenošanas gaitā, kas saistītas ar pamata materiālās palīdzības sniegšanu, ja attiecināms																				
(3)	Komisijai deklarēto attiecināmo publisko izdevumu kopsumma	EUR	0.00	1405537.56	5 205 043.01	5572251.88	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	12 182 832.45

2.3.2. Iznākuma rādītāji, kas raksturo izdalīto pārtikas atbalstu

Indikatora Nr.	Indikatora (indikatora nosaukums)	Mērvienība	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Kumulatīvā vērtība
(4)	Augļu un dārzeņu daudzums.	Tonnas	0.00	0.00	0.00	26,92	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	26,92
(5)	Gaļas, olu, zivju, jūras produktu daudzums.	Tonnas	0.00	71,341	210,414	295,94	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	577,69
(6)	Miltu, maizes, kartupeļu, rīsu un citu cieti saturošu produktu daudzums.	Tonnas	0.00	941,695	1292,092	1275,09	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	3508,88
(7)	Cukura daudzums.	Tonnas	0.00	71,341	141,246	168,65	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	381,24

(8)	Piena produktu daudzums.	Tonnas	0.00	114,145	147,008	138,07	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	399,22
(9)	Tauku, eļļas daudzums.	Tonnas	0.00	142,681	183,748	167,03	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	493,45
(10)	Lietošanai gatavo produktu, citu pārtikas produktu daudzums (kas neietilpst iepriekš minētajās kategorijās)	Tonnas														
(11)	Kopējais izdalītā pārtikas atbalsta daudzums	Tonnas	0.00	1341,203	1974,508	2071,70	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	5387,41
(11a)	pārtikas daļa, par kuru no DP līdzekļiem ir segtas tikai transportēšanas, izplatīšanas un uzglabāšanas izmaksas	%														
(11b)	FEAD līdzfinansēto pārtikas produktu procentuālā daļa no partnerorganizāciju izdalītās pārtikas kopapjoma	%	0.00	83	71.4	84.50										
(12)	Kopējais izdalīto maltīšu skaits, ko daļēji vai pilnībā finansē no DP	Sk.	0.00	2205	204900	307170	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	514275
(13)	Kopējais izdalīto pārtikas paku skaits, ko daļēji vai pilnībā finansē no DP	Sk.	0.00	285362	367451	335533	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	988346

2.3.3. Rezultātu rādītāji, kas raksturo izdalīto pārtikas atbalstu

Indikatora Nr.	Indikators (indikatora nosaukums)	Mērvienība	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Kumulatīvā vērtība
(14)	To personu kopējais skaits, kas saņem pārtikas atbalstu	Sk.	0	68876	61497	63 799 ³	0	0	0	0	0	0	194172
(14a)	15 gadus veci un jaunāki bērni	Sk.	0	17782	14652	14 223	0	0	0	0	0	0	46657
(14b)	65 gadus vecas un vecākas personas	Sk.	0	5991	6218	8 158	0	0	0	0	0	0	20367
(14c)	sievietes	Sk.	0	41036	31671	32 832	0	0	0	0	0	0	105539
(14d)	migranti, dalībnieki ar ārvalstu izcelsmi, minoritātes (tostarp sociāli atstumtās kopienas, piemēram, romi)	Sk.	0	1445	1084	434	0	0	0	0	0	0	2963
(14e)	cilvēki ar invaliditāti	Sk.	0	7598	6524	7196	0	0	0	0	0	0	21318
(14f)	bezpajumtnieki	Sk.	0	358	290	1045	0	0	0	0	0	0	1693

³ 2017.gadā personu kopējais skaits, kas saņem pārtikas atbalstu iegūts summējot unikālo pārtikas komplektu saņēmēju skaitu (2017.gadā - 60 482 personas) ar unikālo maltiņu saņēmēju skaitu (2017.gadā - 4482 personas), ņemot to personu īpatsvaru, kas atbilstoši ikgadējam Fonda atbalsta lietderības un efektivitātes novērtējumam, vienlaikus ir gan pārtikas komplektu un maltiņu saņēmēji (2017.gadā - 26% jeb 1165 personas). 2016.gada datu aprēķinam šāda pieeja nav izmantota sakarā ar to, ka 2016.gadā zupas virtuves darbību uzsāka pakāpeniski līdz 4.ceturksnim, tādējādi maltiņu saņēmēju statistika 2016.gadā nav par pilnu gadu.

2.3.4. Iznākuma rādītāji, kas raksturo pamata materiālo palīdzību
2.3.4.1. Izdalīto preču vērtība

Indikatora Nr.	Indikators (indikatora nosaukums)	Mēr- vienība	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Kumulatīvā vērtība
(15)	Izdalīto preču kopējā vērtība naudas izteiksmē	EUR	0.00	191 692.8	605 968.58	815 378.32	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1 613 039.70
(15a)	bērniem izdalīto preču kopējā vērtība	EUR	0.00	191 692.8	605 968.58	815 378.32	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1 613 039.70
(15b)	bezpajumtniekiem izdalīto preču kopējā vērtība	EUR											
(15c)	citām mērķgrupām izdalīto preču kopējā vērtība	EUR											

2.3.4.2. Izdalīto preču papildu kategorijas

Bērniem izdalīto preču papildu kategorijas

ID	Rādītājs	Mērvienība	Jā/Nē
16f-0	matu šampūns	Jā/Nē	Jā
16f-16	Šķidrās ziepes	Jā/Nē	Jā
16f-17	zobu pasta	Jā/Nē	Jā
16f-18	zobu birste	Jā/Nē	Jā
16f-19	universāls veļas mazgāšanas līdzeklis	Jā/Nē	Jā
16f-20	veļas pulveris (krāsainai veļai)	Jā/Nē	Jā
16f-21	trauku mazgājamais līdzeklis	Jā/Nē	Jā
16f-22	Autīnbiksītes	Jā/Nē	Jā
16f-23	Krēms zīdaiņiem un maziem bērniem līdz 24 mēnešu vecumam	Jā/Nē	Jā
16f-24	Mitrās salvetes zīdaiņu un mazu bērnu ādas kopšanai	Jā/Nē	Jā
16f-25	Autiņi (marles)	Jā/Nē	Jā
16f-26	Ziepes zīdaiņiem un maziem bērniem līdz 24 mēnešu vecumam		

2.3.4.3.Svarīgākās izdalīto preču papildu kategorijas

Svarīgākās bērniem izdalīto preču kategorijas

ID	Rādītājs	Mērvienība	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
16b	Skolas somas	Jā/Nē/Tukšs			✓	✓						
16c	Kancelejas preces, burtnīcas, zīmēšanas piederumi un citi skolai vajadzīgi piederumi (izņemot apģērbu)	Jā/Nē/Tukšs			✓	✓						
16f-0	matu šampūns	Jā/Nē/Tukšs		✓	✓	✓						
16f-16	Šķidrās ziepes	Jā/Nē/Tukšs		✓	✓	✓						
16f-17	zobu pasta	Jā/Nē/Tukšs		✓	✓	✓						
16f-18	zobu birste	Jā/Nē/Tukšs		✓	✓	✓						
16f-19	universāls veļas mazgāšanas līdzeklis	Jā/Nē/Tukšs		✓	✓	✓						
16f-20	veļas pulveris (krāsainai veļai)	Jā/Nē/Tukšs		✓	✓	✓						
16f-21	trauku mazgājamais līdzeklis	Jā/Nē/Tukšs		✓	✓	✓						
16f-22	Autīnbiksītes	Jā/Nē/Tukšs				✓						
16f-23	Krēms zīdaiņiem un maziem bērniem	Jā/Nē/Tukšs				✓						

	līdz 24 mēnešu vecumam																		
16f-24	Mitrās salvetes zīdaiņu un mazu bērnu ādas kopšanai	Jā/Nē/Tukšs																	
16f-25	Autīņi (marles)	Jā/Nē/Tukšs																	
16f-26	Ziepes zīdaiņiem un maziem bērniem līdz 24 mēnešu vecumam	Jā/Nē/Tukšs																	

2.3.5. Rezultātu rādītāji, kas raksturo pamata materiālo palīdzību

Indikatora Nr.	Indikatora (indikatora nosaukums)	Mērvienība	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Kumulatīvā vērtība
(19)	To personu kopējais skaits, kuras saņem pamata materiālo palīdzību	Sk.	0	25675	19657	18331	0	0	0	0	0	0	63663
(19a)	15 gadus veci un jaunāki bērni	Sk.	0	17782	14407	15110	0	0	0	0	0	0	47299
(19b)	65 gadus vecas un vecākas personas	Sk.											
(19c)	sievietes	Sk.	0	12565 ⁴	10123	9558	0	0	0	0	0	0	32 246
(19d)	migranti, dalībnieki ar ārvalstu izcelsmi, minoritātes (tostarp sociāli atstumtās kopienas, piemēram, romi)	Sk.	0	804	554	104	0	0	0	0	0	0	1462

⁴ Ziņojumā par DP īstenošanu 2015. gadā ieviesusies tehniskā kļūda. Norādītais skaits (3718) tiek labots uz faktisko skaitli – 12 565.

(19e)	cilvēki ar invaliditāti	Sk.	0	917	760	711	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2388
(19f)	bezpajumnieki	Sk.														

**1) ZIŅOŠANA 2017., 2022. GADA UN NOSLĒGUMA ĪSTENOŠANAS
ZIŅOJUMĀ**

Ziņošana notikusi, iesniedzot Eiropas Komisijai Gada īstenošanas ziņojumu par 2016. gadā īstenoto darbības programmu "Darbības programma pārtikas un pamata materiālās palīdzības sniegšanai vistrūcīgākajām personām 2014.-2020. gada plānošanas periodā".

2) PIELIKUMI

Fonda Konsultatīvās darba grupas komentāru kopsavilkums atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 223/2014 par Eiropas Atbalsta fondu vistrūcīgākajām personām 13. panta 2. punktam

1. pielikumā pievienots 05.06.2018. Fonda Konsultatīvās darba grupas sanāksmes protokols ar prezentācijām un Ieinteresēto personu piezīmju kopsavilkums.